

odredaba pojedinih zakona pa tek onda reaguje izmenama (kakav je slučaj bio sa Zakonom o VBA i VOA, Zakonom o elektronskim komunikacijama i Zakonom o BIA).

Iako ovakvo postupanje predstavlja korak napred, s obzirom na raniju praksu Narodne skupštine, ne smemo izgubiti iz vida činjenicu da je zakonodavcu i pre donošenja Zakonika o krivičnom postupku 2011. godine, bio poznat stav Ustavnog suda o ovom pitanju. Naime, u svojoj odluci iz 2009. godine, kada je predmet ocene ustavnosti bio Zakon o telekomunikacijama, Ustavni sud je na nedvosmislen način potvrdio da je samo sud nadležan da dozvoli odstupanje od ustavom zajamčenog prava na tajnost prepiske i drugih sredstava komunikacije. Zakonodavac koji je u obavezi da poštuje sve odluke Ustavnog suda, potpuno ignorišući ovakav stav suda doneo ne samo Zakonik o krivičnom postupku 2011. godine, već i Zakon o Vojnobebednosnoj agenciji i Vojnoobaveštajnoj agenciji 2009. godine, kao i Zakon o elektronskim komunikacijama 2010. godine. Kao što smo već istakli oba ova zakona su sadržala neustavna rešenja kada je reč o zajamčenom pravu na tajnost prepiske i kao takvi su egzistirali u našem pravnom poretku sve dok Ustavni sud nije potvrdio svoj već zauzet stav da je samo odluka suda jedini ustavni osnov za odstupanje od prava zajemčenog članom 41 Ustava.

Konačno, pred Ustavnim sudom se našao i Zakon o Bezbednosno-informativnoj agenciji. Inicijativa za ocenu ustavnosti pojedinih odredaba ovog zakona podneta je još 2002. godine. Ustavni sud se povodom ove inicijative prvi put oglasio tek nakon deset godina, u septembru 2012. godine kada je Narodna skupština zatražila od Ustavnog suda da zastane sa postupkom ocene ustavnosti ističući kao razlog da je izmena ovog zakona u toku. Posle 15 meseci od trenutka kada je zakonodavac zatražio da se zastane sa ocenom ustavnosti, a Zakon nije promenjen, Ustavni sud je 26. decembra 2013. godine doneo odluku u kojoj je konstatovao da sporni članovi nisu u saglasnosti sa članom 41 Ustava. Ustavni sud je odložio objavljivanje svoje odluke za četiri meseca kako bi se zakonodavcu ostavilo vremena da izmeni neustavne članove, a sve u svetlu mogućih pravnih posledica do kojih bi došlo ako bi ovi članovi samo prestali da važe, bez uređivanja spornih pitanja.

Mesec dana po donošenju ove odluke Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo Narodne skupštine je, i pored protivljenja pojedinih članova Odbora, predložio Ustavnom sudu da, zbog predstojećih izbora, odloži na duži rok objavljivanje ove odluke. Ustavni sud je u februaru odložio objavljivanje presude na šest meseci. Konačno je 29. juna 2014. godine usvojen Zakon o izmenama i dopunama Zakona o Bezbednosno-informativnoj agenciji kojim su izmenjeni sporni članovi.

Zaštitnik građana i Poverenik su 2012. godine predložili Vladi i Narodnoj skupštini, plan od 14 mera za unapređenje pravnog okvira i prakse državnih organa u oblasti zaštite privatnosti. Iako se može konstatovati da napredak u ovoj oblasti jeste postignut, ako se ima u vidu da su sporni zakoni koji nisu bili u saglasnosti s Ustavom izmenjeni, ipak ozbiljnost ove teme zahteva sveobuhvatniji pristup kojim će se uspostaviti kvalitetan sistem zaštite prava na privatnost, a ne parcijalno usvajanje predloženih mera.

I pored potrebe da se preciznije uredi način civilne kontrole službi bezbednosti ni u 2014. godini nije došlo do promene propisa iz ove oblasti, kao ni dešavanja koja bi pokrenula javnu debatu o efikasnosti ovako uređenog nadzora iako su pojedini ministri iz Vlade krajem godine plasirali u medijima informacije o pokušaju prisluškivanja